

УДК 616.89

О. М. Дзюба, О. С. Орлова

ДО ПРОБЛЕМИ ДІАГНОСТИКИ КОРЕЛЯЦІЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ ЛЕГКИМИ КОГНІТИВНИМИ РОЗЛАДАМИ У ОСІБ СЕРЕДНЬОГО ВІКУ ТА ПОДАЛЬШИМ РОЗВИТКОМ ДЕМЕНЦІЇУкраїнський науково-дослідний інститут соціальної та судової психіатрії та наркології
МОЗ України, м. Київ

Утримання та нагляд за хворими із сформованою деменцією перевищує навіть найбільші фінансові витрати на превентивно-терапевтичну корекцію як латентно перебігаючих, так і клінічно виражених когнітивних розладів, що зумовлює необхідність ранньої діагностики та профілактики як деменції, так і додементних порушень, будучи надзвичайно актуальною в медико-біологічному та соціально-економічному аспекті.

Тому на сучасному етапі увага приділяється науковому вивченню саме легких та помірних когнітивних розладів.

У цілому за результатами як вітчизняних, так і іноземних наукових досліджень можна констатувати, що:

- з кожним наступним роком катамnestичного дослідження приблизно у 10% пацієнтів відмічається «перехід» легкого когнітивного розладу у деменцію, а через 8-10 років – вже у 50-80% пацієнтів, що знаходяться під спостереженням, діагностується деменція. При цьому швидкість приросту дементного процесу за рахунок легких когнітивних розладів вища у дослідженнях, які базуються на вибірці стаціонарних пацієнтів, на відміну від досліджень загальної популяції;
- темпи зростання когнітивних порушень у осіб з легкими когнітивними розладами вищі, ніж у здорових, але нижчі, ніж у пацієнтів із ранніми проявами хвороби Альцгеймера;
- при збільшенні тривалості спостереження за особами із легкими когнітивними розладами, швидкість перетворення розладу у деменцію зменшується і навіть у десятилітньому катамнезі суттєва доля осіб виявляє збережений інтелект. Даний тезис підтверджує доцільність медикаментозного втручання саме на етапі легких порушень задля попередження їх подальшого прогресування.

Залишається науково недостатньо вивченою кореляція між суб'єктивними симптомами погіршення

пам'яті та подальшими ризиками виникнення помірних когнітивних розладів та деменції у даних осіб. Попередні дослідження вказують на їх відносну клінічну значущість. На основі суб'єктивних скарг на погіршення пам'яті неможливо безсумнівно стверджувати наявність незворотних хворобливих змін, які ведуть до слабоумства лише через те, що скарги на погану пам'ять часто спостерігаються у осіб із вираженими депресивними переживаннями на фоні збереженої пізнавальної сфери. У свою чергу, депресивні порушення, особливо у осіб похилого віку, можуть бути ранніми передвісниками саме когнітивних змін. Але існують наукові дослідження, які підтверджують існування такого кореляційного зв'язку з ризиком подальшого розвитку хвороби Альцгеймера. До того ж, скарги на погіршення пам'яті отримують нове значення для віддаленого майбутнього пацієнта, якщо підтверджена (за допомогою відповідного психометричного дослідження) когнітивна дисфункція або є наявне підтвердження пошкодження білої речовини головного мозку. У даному випадку є всі підстави чекати розвитку деменції у подальші роки спостереження.

Таким чином, на сучасному етапі, безумовно, дослідження, які спрямовані на удосконалення діагностики та ранніх інтервенційних стратегій повинні бути пріоритетними, що дозволить зменшити медико-соціальні наслідки цього руйнівного захворювання. Необхідне також вивчення та виділення певних клінічних маркерів, які дозволять виявити пацієнтів на ранній стадії когнітивного зниження та за допомогою новітніх підходів у лікуванні призупинити процеси поглиблення даної патології. Наша наукова робота здійснюється саме в руслі вищенаведеного та має на меті розробку відповідних діагностичних алгоритмів для впровадження їх у практику лікарів первинної медико-санітарної ланки.